

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

- [Notícies](#)
  - [Actualitat](#)
  - [Cultura](#)
  - [Societat](#)
  - [Esports](#)
  - [Entitats](#)
  - [Baix Gaià](#)
- [Opinió](#)
- [Vida Social](#)
- [Entrevistes](#)
- [Reportatges](#)
- [Agenda](#)
- [El CLub](#)

Select Page

Dalí i Pla, dos catalans

universals de l'Empordà

8 agost 2021

Article d'opinió d'**Agustí Martí Estrada**

Crec que no soc l'únic que pensa que Dalí ens va enganyar a tots, que va cometre possiblement el major frau de la història de l'art.

Segurament no va ser l'únic, n'hi ha hagut molts més, però ell va ser el més atrevit, el més agosarat, el que ho va fer d'una manera més deliberada rient-se'n de tots i de tothom a la cara, sense cap mena d'hipocresia.

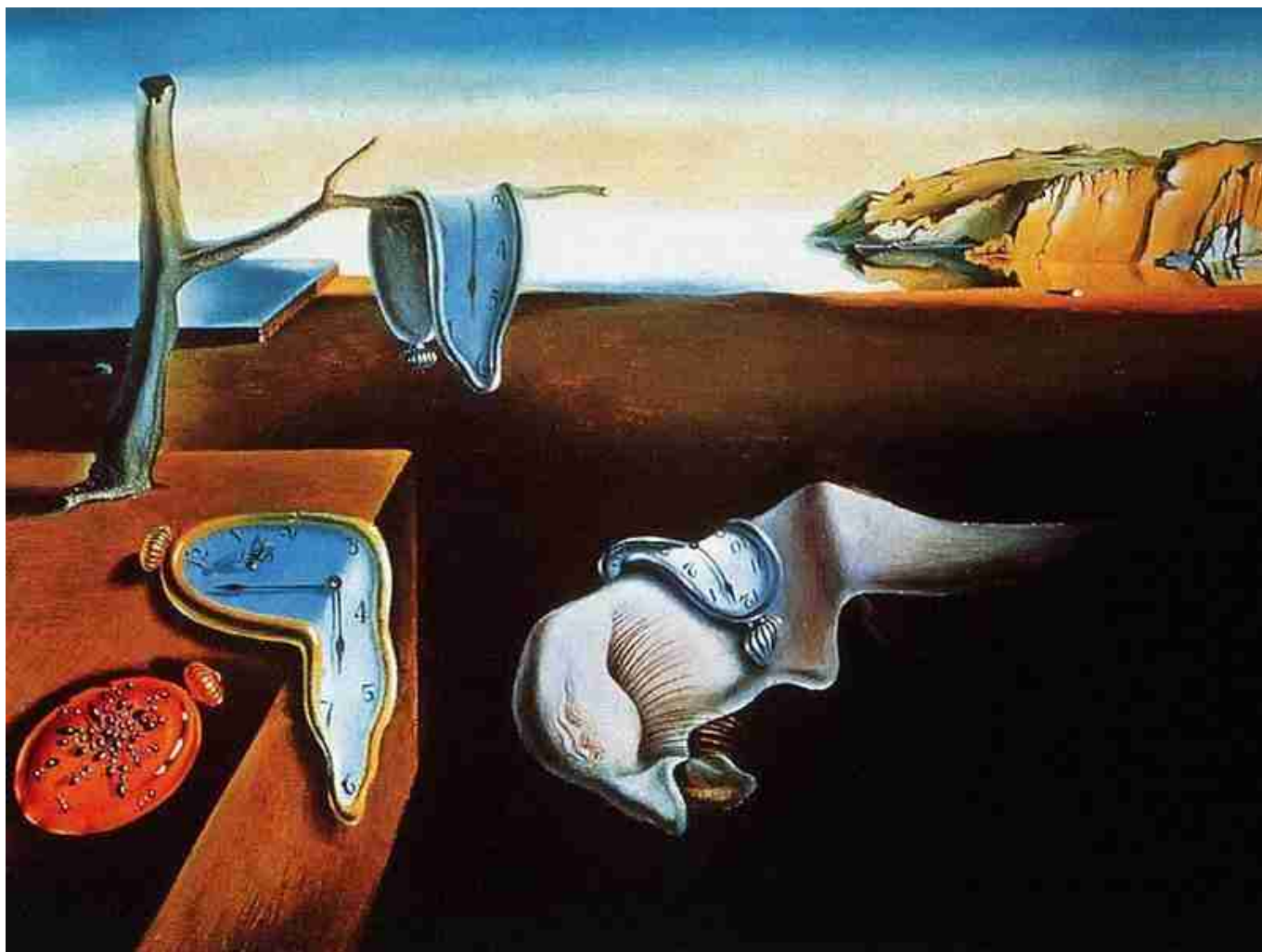
Salvador Dalí

0 potser no. Potser només va voler demostrar la gran estupidesa de la societat en la que vivia, capaç de creure's

totes i cada una de les seves excentricitats, de les seves mentides, de la seva mancança de talent.

Al descobrir que tenia una gran facilitat pel dibuix i la pintura, inspirant-se en Velázquez, inclús en els llargs bigotis, va arribar a ser un mestre en la composició pictòrica però se'n va adonar molt aviat que no tenia talent real per a crear quelcom d'original, de genial que es al que aspirava. El gran creador viu era Picasso a qui admirava però amb qui no podia competir. Així que, aprofitant el seu domini de la pintura clàssica, va aprofitar les teories que tenia al seu abast més proper, el surrealisme, la psicoanàlisi, la recerca de l'inconscient, l'alquímia, l'ocultisme i ho va plasmar en quadres que, vist ara en perspectiva, des del meu punt de vista, són d'un infantilisme brutal, d'una manca de profunditat absoluta.

Com més estrofolari era el personatge que interpretava, més veia com la gent s'aplegava a les seves fantasies i als seus deliris. Si Freud parlava de somnis en que el temps era representat per rellotges que es desfeien com a fosos caient sobre superfícies en moviment, ell ho plasmava en un quadre ple de rellotges doblegats. I què me'n dieu d'aquell home nu amb una creu a la ma enfrontant-se a una filera d'animals de llargues potes portant símbols pseudo-religiosos. Tot evident, directe, explícit., sense cap mena de profunditat. Tot és evident, perdut en les aparences, quan l'art ha de aspirar a mostrar allò intangible, allò que no es pot expressar en paraules.

Paradoxalment, en aquest aspecte podríem dir que va ser el perfecte exemple de l'home lliure, creador de si mateix, forjador d'un personatge per sobre dels demés, d'un mite, com ho van pensar només en teoria altres artistes que ho feren en la seva obra però no en la seva vida com, per exemple Nietzsche, Artaud o el Marqués de Sade.

Dalí és l'extrem oposat d'un altre personatge de les terres de l'Empordà de principis del segle passat: Josep Pla. Pla es l'home pràctic, amb els peus a la terra, d'una intel·ligència i cultura exuberant que ho intenta amagar en un escepticisme galopant, en un cinisme pragmàtic. Dalí és tot el contrari forçant un personatge histriònic, creant un pintura plena de conceptes ideals, cercant un absolut inaccessible, fora de més enllà del que és humà... Pla explora allò immediat, allò real. Dalí l'intangible, l'ideal.

Però en el fons tots dos eren uns farsants, tots dos cercaven el mateix: crear una obra que els portés a la posteritat. Ser immortals. Per això, a pesar de ser tant diferents, es varen respectar mútuament. Pla li va dir en una trobada l'any 1928, aquests bigotis faran forat, referint-se a la fama que els dos, de formés diferents, anhelaven i van aconseguir.

Llegint l'obra de Pla podem intuir que la pintura de Dalí no li podia agradar de cap de les maneres. A *La vida amarga*, on ens explica la seva llarga estada a Florència l'any 1922, fa palès el seu coneixement en profunditat de l'art italià i el

seu amor incondicional per l'obra dels pintors primitius de la Toscana i Umbria de Cimabue i Massaccio fins a Botticelli. Quan la pintura descendeix al sud, a la Roma Imperial, i arriba el realisme amb Rafael pensa que es perd aquella recerca del simbolisme primitiu, immediat, aquella virtut de les formés pures i senzilles. Evidentment aquell realisme evolucionà cap a Miguel Angel i Tiziano i finalment en Velázquez que era a qui pretenia emular Dalí, superant-lo en lo conceptual arribant al fons de l'inconscient, a la ment en estat pur. Quan Dalí diu que el que salvaria d'un incendi al Museu de El Prado és l'aire de les Menines, ens confessa la seva admiració total pel mestre, capaç de copsar l'intangible, però també la seva incapacitat per superar-lo, que és la meta de tot artista.

Els dos varen viure darrera de sendes màscares, Dalí darrera d'aquell esser extravagant, excessiu, parodia de si mateix, intentant emular la figura del geni universal. Pla amagant la magnitud dels seus coneixements, la profunditat del seu pensament d'aquell home de poble amb boina al cap, assegut a la porta del Mas de Palafrugell. Mentre Dalí sempre feia gala del seu geni per sobre de tots, Pla sempre ho feia de la seva manca de sensibilitat, de les seves limitacions.

Josep Pla

Curiosament, els dos van tenir una relació especial amb les dones. Dalí obsessionat totalment per una, Gala, a la que va dedicar tota la seva vida, pintant-la de totes les maneres possible, com l'ideal absolut. Encara que es ben sabut que les seves relacions no passaven d'un platonisme fingit i ambos cercaven els plaers de la carn en un cercle de personatges pintorescs que els envoltaven a tot hora.

Pla, en canvi, mai va parlar de la seva vida sentimental. En algun moment va confessar que mai es va sentir enamorat de cap dona, que la seva relació no passava més enllà de la concupiscència o la amistat. Era un home pràctic, poc donat a les eferescències de les emocions primàries i va ser l'etern solter solitari.

Tots dos van fugir dels convencionalismes de la societat anquilosada del seu temps, de la burgesia bufada i ignorant que havia de ser el seu públic. Per això a Catalunya encara

són ignorats i desprestigiats per les camarilles del pensament únic, pels que, en la seva mediocritat, viuen de les almoines d'aquesta burgesia pedant i autocomplaent.

Soc conscient que a algú li haurà sorprès, inclús indignat, aquesta crítica ferotge d'un dels pintors del segle XX més venerats a nivell mundial. Però l'art ha de entrar pels sentits abans que per la reflexió madurada i a mi Dalí mai m'ha provocat cap sensació més enllà de l'admiració pel seu domini de la seva tècnica pictòrica.

Ho intentaré explicar.

Quan devia tenir divuit anys, vaig tenir el privilegi d'anar als Festivals d'Avinyò tot just després que es fes ciutat bessona amb Tarragona. Al Palau dels Papes hi havia una exposició exhaustiva de Picasso. Desenes de quadres de totes les èpoques penjaven dels immensos murs dels magnífics interiors. Va ser una experiència única, total. El veure aquelles formés i colors fruit d'una imaginació desbordada, em va portar a un món més autèntic, més real que el gris paisatge de l'Espanya Franquista. Em va trasbalsar, connectar amb quelcom dintre meu de visceral i autèntic. Impossible de descriure amb paraules. Poc temps després a Barcelona es va fer una exposició sobre Miró. Vaig tenir una experiència similar però diferent. Si Picasso em transportava a un món de bellesa obscura, de força vital descontrolada, d'exaltació de la sensualitat de les formés i colors, Miró en canvi era el retrobament d'allò pur i essencial. Del misteri de la vida en formes i colors també inexplicables, més a prop d'aquells pintors primitius que tan agradaven a Pla.

Dic això perquè Dalí mai m'ha produït cap mena de sensació d'aquest tipus. Vaig veure l'exposició que es va fer fa pocs anys a Londres i per més que intentava entrar en aquell món de fantasies oníriques, no veia més que puerils adaptacions de teories psicoanalítiques ja superades. Veia grups de gent embadalida davant de quadres famosos expressant tota mena de

comentaris i interpretacions que escapaven de la meva comprensió.

Potser estic equivoccat, potser no he sabut copsar la seva genialitat. Això sí, m'he de descobrir davant de la seva impecable interpretació d'un personatge que es va passejar per tots els salons dels magnats més rics i els polítics més importants de mig món enlluernant-los amb les seves excentricitats i els seus comentaris fora de to.

A Tarragona en canvi, el van fer passejar per la Rambla sobre un elefant de cartró en la celebració del centenari de la Rambla. L'Elefant de debò no va arribar a temps i Dalí va agafar una immensa enrabiada però no va deixar de continuar la farsa i es va passejar saludant cordialment a tothom amb un somriure sarcàstic tot tocant- se els bigotis engominats..

The show must go on.

626 863 848

info@altafulles.cat

Vine al nostre club!

Vols unir-te gratuïtament i gaudir de descomptes i premis?

[Som-hi](#)

Informa't abans que els altres

Si vols estar al dia de tot el que publiquem en aquesta web, apunta't aquí. No fem spam... ☐

Email

Subscriure'm

Resum Política de privacitat i protecció de dades

* **RESPONSABLE:** És el meu deure informar-lo que les dades de caràcter personal que em proporcionis omplint el present formulari seran tractades per Altafullenca de Comunicació Integral s.l. com a responsable d'aquesta web.

* **FINALITAT:** l'enviament de notícies i comunicacions d'altafulles.cat.

* **LEGITIMACIÓ:** Consentiment de l'interessat.

* **DESTINATARIS:** Com a usuari i interessat li informo que les dades que em facilita estaran ubicats en els servidors d'Automatic (proveïdor del servei de subscripcions d'altafulles.cat). Veure [política de privacitat d'Automatic..](#)

* **DRETS:** Té dret, entre d'altres, a accedir, rectificar, limitar i suprimir les seves dades. Pots obtenir informació addicional i detallada sobre Protecció de Dades i consultar la nostra política de privacitat en la nostra pàgina d' [Avís legal](#).

Segueix-nos

No et perdis tota l'actualitat d'altafulles.cat a les xarxes socials

- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

© 2020 Altafulles ~ info@altafulles.cat | weBDesing: [efeonce](#)
626 863 848

Envian's un WhatsApp amb el teu nom, cognom i correu electrònic i passaràs a formar part del club d'Altafulles.

És un Club gratuït i que comporta tenir accés a descomptes a certs productes, accés a algunes activitats culturals i amb la possibilitat de prendre part a sortejos per guanyar premis.

[Som-hi](#)